

60 let GŠ Frana Koruna Koželjskega Velenje

Kmalu po drugi vojni se je slovensko glasbeno šolstvo začelo ponovno pobirati. Potrebna so bila desetletja, da se je spet evropeiziralo in še več: postalo je za zgled preostalemu (evropskemu) prostoru po številu gojencev, odstotku šoloobveznih otrok, ki hkrati obiskujejo tudi glasbeno šolo (že dolgo je tem programom dodan še balet oziroma plesna vzgoja), da ne govorimo o rezultatih, saj je slovenska glasbena produkcija in reprodukcija po rezultatih tekmovanj, kakovostnem slovenskem glasbenem življenju in deležu naših umetnic in umetnikov v širnem svetu zavirljiva. Ne takoj, ampak zelo kmalu v tem obdobju pa se je *Glasbena šola Frana Koruna Koželjskega* v Velenju (ust. 1952, samostojna od leta 1960 dalje) razvila v eno vodilnih v državi. Iz svojih skromnih in sporadičnih začetkov je danes to javni zavod z morda ta hip najboljšimi materialnimi pogoji, njihovi rezultati so nadstandardni, že več let je šola konservatorijskega tipa (od osnovne do srednje stopnje, četudi se s tem imenom še ne ponaša), njihove letošnje slovesnosti pa kažejo daleč od ozkega šolskega pouka. Gre za celostno podobo glasbenega življenja, ki dnevno prerašča ozke šolske oblike delovanja, taka pa je tudi njihova obletnica: številni koncerti pa še vrsta nestandardnih aktivnosti, ki šolo uvrščajo v inovativni javni zavod.

Slovarček glasbenih izrazov (22. junij 2011)

Slovensko-angleško-nemški *slovarček glasbenih izrazov* sta izdali *Gimnazija Velenje* in *Glasbena šola Velenje*. Ta predstavlja zametek glasbenega terminološkega slovarja za šolsko rabo in zapolnjuje vrzel na področju slovenske glasbene terminologije. V njem je zbranih prek štiristo (432) slovenskih glasbenih izrazov in njihovih prevodov v nemščino in angleščino. Izdelava slovarja je potekala v več fazah. Najprej so dijaki glasbene smeri (glasbene gimnazije) iskali primerne pojme pri pouku teoretičnih (solfeggio, glasbeni stavek z oblikoslovjem, zgodovina glasbe) in praktičnih predmetov (petje-instrument, komorna igra, zbor, orkester). Izbrane besede so nato sami in s pomočjo pedagogov-mentorjev prevedli v okviru pouka angleškega in nemškega jezika. Tako slovar prinaša obsežen in temeljit izbor slovenske glasbene terminologije, ki zajema izbor osnovnih pojmov s področja glasbene teorije, harmonije, oblikoslovja, zgodovine glasbe, poimenovanja inštrumentov, pevskih glasov, tradicionalnih zasedb, obenem pa ponuja nabor pojmov iz besednjaka glasbenikove vsakdanje prakse. Slovar je nastal kot končni izdelek šolskega razvojnega projekta velenjskega *Konzorcija strokovnih gimnazij*. Pri delu je sodelovalo okrog osemdeset dijakov in prek trideset pedagogov. Dodatno obogatitev publikacije so z akvareli in grafično podobo prispevali dijaki in njihovi mentorji likovne

smeri umetniške gimnazije. Slovar sta uredili Urška Šramel Vučina in Andreja Golež. Projekt je poleg strokovnega raziskovanja pomemben tudi zaradi številnih povezovanj, ki jih je prinesel. Končni izdelek pa predstavlja izjemno zanimiv in nadvse uporaben priročnik ne le za glasbenike, ampak tudi za ljubitelje glasbe. Slovarček v majhnem (11 x 16 cm) in podolžnem formatu na 65 straneh prinaša po uvodu (U. Šramel Vučina) najprej glasbenoteoretske, potem pa še termine s področij, kot so glasbeni stavek, oblikoslovje, zgodovina glasbe, orkester-zbor-komorna igra, instrumentalna in pevška praksa (str. 11–54), nato pa še zaključno stvarno kazalo (kjer so vsi slovenski pojmi razvrščeni po abecedi (57–65) in mnenje recenzenta (prof. dr. Matjaž Barbo) na zadnji strani ovitka: »(...) *Glasbeni slovar predstavlja pionirsko delo na področju /slovenske/ glasbene terminologije. Svojo vrednost ima tako kot obsežen in temeljit, pa vendar ne preobsežen izbor slovenske glasbene terminologije, ki zajema izbor osnovnih pojmov ... Posebno vrednost pa ima poleg tega seveda slovarska določitev terminoloških ustreznic v angleškem in nemškem jeziku, ki predstavlja dragoceno in praktično uporabo dopolnitev glasbenikovega jezikovnega razgleda, tako zaradi daleč najobsežnejše primerne glasbene literature v teh jezikih kot še posebej zaradi vsakodnevnega živega kulturnega stika, v katerih sta oba jezika med glasbeniki posebej v rabi (...)*«. Ali res? Kje pa je potem morda še najbolj popularna in aktualna italijanščina? Ob tem, da za razliko od sosedov (Hrvatov) nimamo ustreznega strokovnega društva glasbenih teoretikov, da imamo znanstveni glasbeni oddelek na univerzi (muzikologija na *Filozofski fakulteti*) in oddelek za glasbeno teorijo in kompozicijo (na *Akademiji za glasbo*), je tole pravzaprav neke vrste strokovno mašilo vsega tistega, kar bi tudi Slovenci že morali imeti; in seveda zdaj imamo prav po zaslugi letošnje glasbenošolske obletnice in njenega dokaj nekonvencionalnega delovanja.

Violinist IGOR OZIM in razstava (25. avgust-10. september 2011)

V velenjski *Galeriji* so ob obletnici pripravili prav posebno razstavo o redko videni in slišani glasbeni temi. Govori o violini,

violinistih in violinizmu. Njen osrednji del pa je bil namenjen življenju in delu priznanega in izjemno priljubljenega profesorja **Igorja Ozima** (roj. 9. maja 1931), ki je (2011) praznoval 80-letnico rojstva. Ta razstava nas je popeljala tudi skozi zgodovino violinizma na Slovenskem in kjer so bili mdr. objavljeni potreti številnih pomembnih slovenskih violinistov in najstarejši slovenski violinski učbeniki. Za zaključek je bil prikazan še drobec iz dvajsetih Ozimovih poletnih violinskih šol v Velenju. Gre za še eno od podpor kar trem okroglim obletnicam v Velenju: 60 let od ustanovitve glasbene šole, 20. mednarodne poletne violinske šole in 80. obletnici Ozimovega rojstva. Vse skupaj pa so spletele zanimivo zgodbo. Razstava o njih je ponudila sprehod skozi redko videno in slišano glasbeno kulturno temo; zato samo nekaj poudarkov iz bleščeče biografije in bibliografije Igorja Ozima: z 18 leti je že diplomiral na ljubljanski AG (v razredu Leona Pfeiferja), kot prvi državljan takratne Jugoslavije je dobil štipendijo *British Council / Britanski svet*, ki mu je omogočila nadaljevanje študija na sloviti *Royal College of Music / Kraljevi glasbeni akademiji* v Londonu in tam v razredu Maxa Rostala (že drugič) diplomiral (1951). Od številnih mednarodnih tekmovanj mu je prav nemško (*ARD*, 1953) v Münchnu prineslo prvo mesto in kmalu zatem je začel ter samo še stopnjeval svojo bleščečo solistično kariero. Igral in gostoval je (kot solist in z orkestri) tako rekoč na vseh petih celinah. Pri tem pa ni zanemarjal plemenite komorne muzike: igral je v duih z violinistom Primožem Novšakom, v klavirskem triu *Arion* in kar 25 let z doyenom in nestorjem slovenskih klavirskih spremljevalcev Marijanom Lipovškom. Omembe vredna je še Ozimova diskografija v najrazličnejših pojavnih oblikah, hkrati pa je pomembno njegovo (so)kreativno delo pri izvirni slovenski violinski glasbi, vse do izdaje notnih opusov. Pedagoškemu delu se tako rekoč posveča vse svoje življenje: na ljubljanski AG (1960–1963), v Kölnu (1963–1996, tj. do upokojitve), Bern, Dunaj in Salzburg (od 2003 dalje, ko je nasledil slovitega Ruggiera Riccija na *Univerzi Mozarteum*). Ker ni mogel razviti vseh svojih tovrstnih (pedagoških) razsežnosti doma (na ljubljanski AG, saj mu je bil prav tam onemogočen njegov nadaljnji pedagoški razcvet), je bil neke vrste obliž, da mu je (2010) ljubljanska *Univerza* podelila (častni) doktorat. Vse to in še kaj botruje temu, da se Igor Ozim bialno, vsaki dve leti vrača zdaj že 20. zapored na slovito mednarodno velenjsko poletno violinsko šolo. Da pa se je njegov violinizem lahko razvil kot se je, je seveda imel svoj (slovenski violinski) pedigré. To je bilo v Velenju predstavljeno na štirih razstavnih panojih. V drugem delu velenjske razstave pa gre na nadaljnjih petih panojih za zgodovino slovenskega violinizma. V primerjavi s preostalimi razvitimi evropskimi narodi jo Slovenci beležimo relativno pozno: violinsko pedagogiko (z didaktiko in metodiko) evidentiramo šele od 19. stol. dalje. Različni vplivi so odigrali različne vloge do dandanašnjega stanja slovenskega violinizma: vse od dunajske, praške, in francoske šole, lahko med prvimi omenimo Čeha Otakarja Ševčika. Sledil je

celo (velenjski) domačin Fran Korun Koželjski, po katerem se dandanes imenuje tudi velenjska šola oziroma kar (javni) zavod oziroma Konservatorij; pa še Adolfg Gröbming, Karel Jeraj, Fran Stanič, Fran Gulič, Ubald Vrabec, Maksimiljan Skalar idr.; tudi Johann (Hans) Gerstner s svojim najbolj vidnim učencem in v Evropi razdajajočim Leom Funtkom. Velenjska razstava nas je še dodatno spomnila na Josefa Vedrala, Jana Šlaisa, Karla

Violinist Igor Ozim (foto: Tihomir Pinter)

Sancina, Mirana Viherja, Faniko Brandl, Tarasa Poljanca, Karla Rupla, Alberta (Alija) Dermelja, Jelko Stanič in Leona Pfeiferja; za njim pa neposredno prav Ozim. In še tretji sklop omenjene razstave, ki sta jo pripravili dr. Urška Šrnel Vučina in Maruša Zupančič. Ta predstavlja oziroma že kar razišče Ozimovo povezavo z Velenjem, kajti njegova *mednarodna poletna violinska šola*, ki jo vodi že vrsto let, še vedno velja za mojstrsko šolo z eno najdaljših tradicij pri nas na Slovenskem, vse od leta 1984 (najprej v Ljubljani in na Bledu), od 1986 dalje pa že v Velenju. Skoznjjo je šlo skoraj 400 mladih violinistov, ki so prišli v Velenje iz 24 držav. Šola spada v t. i. mojstrske tečaje najvišjega ranga. Vse to je bilo na razstavi predstavljeno na panoju. Lahko smo poslušali Ozimovo violinsko igro, razstavljeno je bilo bogato notno gradivo, violina z lokom, izšle so kar tri nove zgoščenke (v koprodukciji z *Založbo kaset in plošč RTV Slovenija*) ... Ob tej priliki je bilo v 1. nadstropju velenjske *Galerije* moč videti še razstavo slikarskih portretov slovenskih glasbenikov **Viktorja Šesta**. To pa je samo še ena od vizitk ob 60-letnici velenjske *Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega v Galeriji Velenje*, za katero so izdali tudi zelo lep galerijski list. Slikovno gradivo zanj so našli v *Glasbeni zbirki NUK*, *GŠ Velenje*, arhivih ljubljanskega *Cankarjevega doma* in *Društva slovenskih skladateljev*, v zasebnih zbirkah in pri našem vrhunskem fotografskem portretistu dr. Tihomirju Pinterju.

Slavnostna akademija (koncert) z orkestrom Slovenske filharmonije (9. september 2011)

Orkester Slovenske filharmonije

Za minulo slavnostno akademijo so v svojo koncertno dvorano Velenjčani povabili kar naš osrednji državni simfonični orkester **Slovenske filharmonije**. Edina slovenska glasbena šola v vsej vertikali našega tovrstnega šolanja ima namreč te pogoje, da ima v svoji prostorski sestavi pet dvoran, med njimi tudi (veliko) koncertno. Z učiteljem in slovenskim dirigentom **Nikolajem Žličarjem** smo na petkovem koncertu (9. septembra 2011) poslušali Mozartovo *uverturo*, pet koncertantnih točk, v katerih so se predstavili velenjski učenci in dijaki, in nazadnje še Mendelssohnovo Bartholdyjevo *simfonijo*. Bil je to pravi praznik orkestrske glasbe, v kateri je bil spiritus agens nedvomno dirigent: ta je uvodno in zaključno delo predstavil na pamet ter s tem nemalo razgibal tako orkestrove kot velenjske vrste z *Don Giovannijem* Wolfganga Amadeusa Mozarta in *Simfonijo* št. 4

Dirigent Nikolaj Žličar

v A-duru, »Italijansko« Felix Mendelssohna Bartholdyja. Igra *Filharmonikov* (kljub temu, da so bili na začetku sezone) je bila polnokrvna, glasbeniki so sledili vsem najbolj podrobnim dirigentovim impulzom, ugotovili pa smo resda tisto pravo povezovalo, ki jo muzika obeh glasbenih velikanov terja. In uspeh je bil več kot očiten. Četudi je polnoštevilno in tudi stoječe občinstvo namenilo svojo naklonjenost vsem petim mladim solistkam in solistom, je bil celoten lok tega koncerta ne le izvedbeno, temveč tudi dramaturško napet do skrajnosti. Zdaj se je Žličarjeva polnokrvna in temperamentna, predvsem pa trdna taktirka

razpotegnila še na glasbo, ki so jo podpisali Franc Krommer, Henryk Wieniawski, Ludwig van Beethoven, Carl Reinecke in John Rutter. Bil je to pisan splet koncertantne muzike, v katerem smo po pravilu slišali po en stavek klasičnih instrumentalnih koncertov (razen morda enega, dveh primerov). Odlično izbrani in pripravljeni mladi solisti so se izkazali vsestransko, kar pomeni, da so bili ves čas v pravi in povsem prvi vlogi favoritov, solistov. Odlična, tudi pedagoška in ne le umetniška pomoč dirigenta pa je naredila dodatne pozitivne vtise; četudi kdaj pa kdaj na račun kakšnega (počasnejšega) tempa, kar pa je seveda tudi v vrhunski glasbi zgolj relativen pojem. Solisti, vsi po vrsti najstniki, so se zvrstili na velikem velenjskem odru takole: klarinetist **David Gregorc** (mentor Matjaž Emeršič) se je uvodoma razigral v 1. stavku – *Allegru* Krommerjevega dunajsko klasičnega *Koncerta* v Es-duru, op. 36 v tenkočutnem in muzikalno radoživem stavku, ki solistu ponuja vse slasti in pasti tako v tehničnem kot muzikalnem pogledu. Tako kot je dirigent sam začel in končal svoj del koncerta z vodenjem na pamet, se je potem tudi vsa peterica solistov izkazala z odlično (so)igro na pamet! Tako kot se tale ocena zna ponoviti pri vsakem od solistov, je zagotovo že pri prvem, Davidu Gregorc, na mestu popotnica, da je pred njimi zagotovo še bogata (in profesionalna) glasbena kariera. Njegov ton je osupel, kar je za mladega pihalca odločujoče; vse ostalo se k sreči lahko samo še nadgrajuje. Mladi violinist **Andraž Likar** (mentorica Danica Koren) se je postavil na oder ob bok dirigentu Žličarju in orkestru *SF z Legendo*, op. 17 H. Wieniawskega. Dovolj hvaležno delo je našlo v interpretu ravno pravšnjega izvajalca, vsi navedeni pa so se znašli v dovolj soodvisni in spet dopolnjujoči se vlogi. Ta in ugotovljena simbioza tudi tokrat ni mogla izostati z uspehom zlasti solista, ki je podčrtal vse romantične podrobnosti tako v osnovnih violinskih elementih kot z izrazito romantično podčrtano interpretacijo. Njegove vehementne poteze z lokom so opozorile na čisto pravega solista-koncertanta in s tem tudi samo utrdile Likarjeve že znane tekmovalne in druge afirmirane dosežke. Predvsem pa daje poseben poudarek tega solističnega vložka odlična velenjska godalna šola, nad katero morda samo bdi oddaljeni Igor Ozim. Pri tem pa

je nenazadnje tudi Andraž Likar dijak 2. letnika ljubljanskega *Konservatorija za glasbo in balet*. Eden vrhuncev te velenjske slavnostne akademije ob 60-letnici šole je bil zagotovo solistični klavirski prispevek **Kristine Golob** (mentorica Katja Žličar Marin) v 1. stavku-*Allegru con briu* Beethovnovnega *Koncerta* št. 2 v B-duru, op. 19: spet pod trdno oporo dirigenta in orkestra so vsi navedeni zgradili trdno skladateljevo arhitekturo, ki ni v muzikalnem pogledu nič popuščala, kaj šele popustila. Solistkin romantični poustvarjalni prispevek je poudaril kakovost tega notnega zapisa, za kar si je morda mlada umetnica privoščila kašno bolj počasno verzijo tega »bria«; pa nič zato: saj se tudi v hitri glasbi morajo podoživeti in slišati tudi vse najmanjše notne vrednosti, kar je bilo v tem primeru dovolj podčrtano solistično dejanje. Klavirski ton tega parta je zvenel polnozvočno, (mlada) umetnica ima idealne vse elemente tehnične igre (v rokah in nogah), tako da lahko s njimi nadgradi najmanjši in najbolj prefinjen poustvarjalni element muzikalne igre. Po klarinetu, violini in klavirju je prišla na vrsto še (solistična) harfa. V vsem njenem blišču smo slišali 2. st. (*Adagio*) iz Reineckejevega *Koncerta*, op. 182 v izvedbi **Naje Mohorič** (mentor Dalibor Bernatovič). *Adagio* harfe se je spremljevalno pel samo še med godali in (solističnim) rogom in njihova skupna soigra je bila spet ravnopravna. Sodobno in prozorno Reineckejevo muzično tkivo je prineslo nove (z)možnosti vseh navedenih izvajalcev in njihov (poustvarjalni) trud je bil spet poplačan z dobršno mero vseh elementov najodličnejše poustvarjalnosti. Od harfe pa k zaključni (solistični) flavti. Ta je bila tokrat v rokah **Barbare Spital** (mentorica Mojca Ušen Tkalčec). Edina, ki je izvedla dva stavka (1.-*Preludij* in 4.-*Valček*) iz *Antične suite* angleškega modernista Johna Rutterja. Tokrat se je spremljevalnemu godalnemu korpusu *SF* pridružil še orkestrski čembalo. Nasprotja so bila več kot očitna, glasba pa spet spogledljiva tako med solistko kot spremljevalci. Žličarjevi še zadnji (spremljevalni) takti so bili spet na mestu, njegove spremljave (vse po vrsti) pa le neke vrste »uvod« v »njegovo« in zaključno Mendelssohnovo Bartholdyjevo »*Italijansko simfonijo*«. Bravo!